Ditt val 2026

Våra valreportrar Anders Ahlberg och Göran Lundberg om hur **din röst i 2026 års val kan forma din vardag** och varför det är viktigt att du också gör den hörd på valdagen 13 september.

Anders Ahlberg

Göran Lundberg

– Får jag verkligen rätt vård den dag som jag behöver det?

Sjukvården ligger i topp när väljarna får säga vad som är viktigast. Det är inte så konstigt – det handlar om liv och hälsa, om att alla ska få hjälp på lika villkor och om hur länge vi tvingas vänta i kö.

När vi röstar till regionerna i höst påverkar vi hur vården ska fungera framöver.

Många svenskar oroar sig för att inte få vård i tid. Det är förståeligt: i alla regioner är väntetiderna till operationer och besök hos specialist längre än de nationella målen. Skillnaderna är dock stora. I vissa regioner ligger man nära målen, i andra är köerna väldigt långa.

Vård i världsklass

Samtidigt finns en annan bild som lätt glöms bort i debatten: när det gäller överlevnad i till exempel cancer och hjärtsjukdomar ligger svensk sjukvård i topp.

Vi är alltså bra på att rädda liv – men sämre på att ge alla hjälp i tid.

Det betyder att problemen främst handlar om annat än vårdens kvalitet. Här är orsak och verkan inte alltid tydliga. Å ena sidan gör nya behandlingsmetoder att patienterna kan ligga kortare tid på sjukhus. Då behövs färre vårdplatser. Samtidigt blir fler äldre – och mer vårdkrävande. De nya metoderna kräver därtill investeringar, specialistkompetens och tid för omställning.

Klart är hursomhelst att en av tre patienter under 2025 fick vänta längre än vad vårdgarantin anger och de allra flesta är överens om att vården behöver mer resurser.

Men politikerna tycker olika om var pengarna ska tas och hur de ska användas.

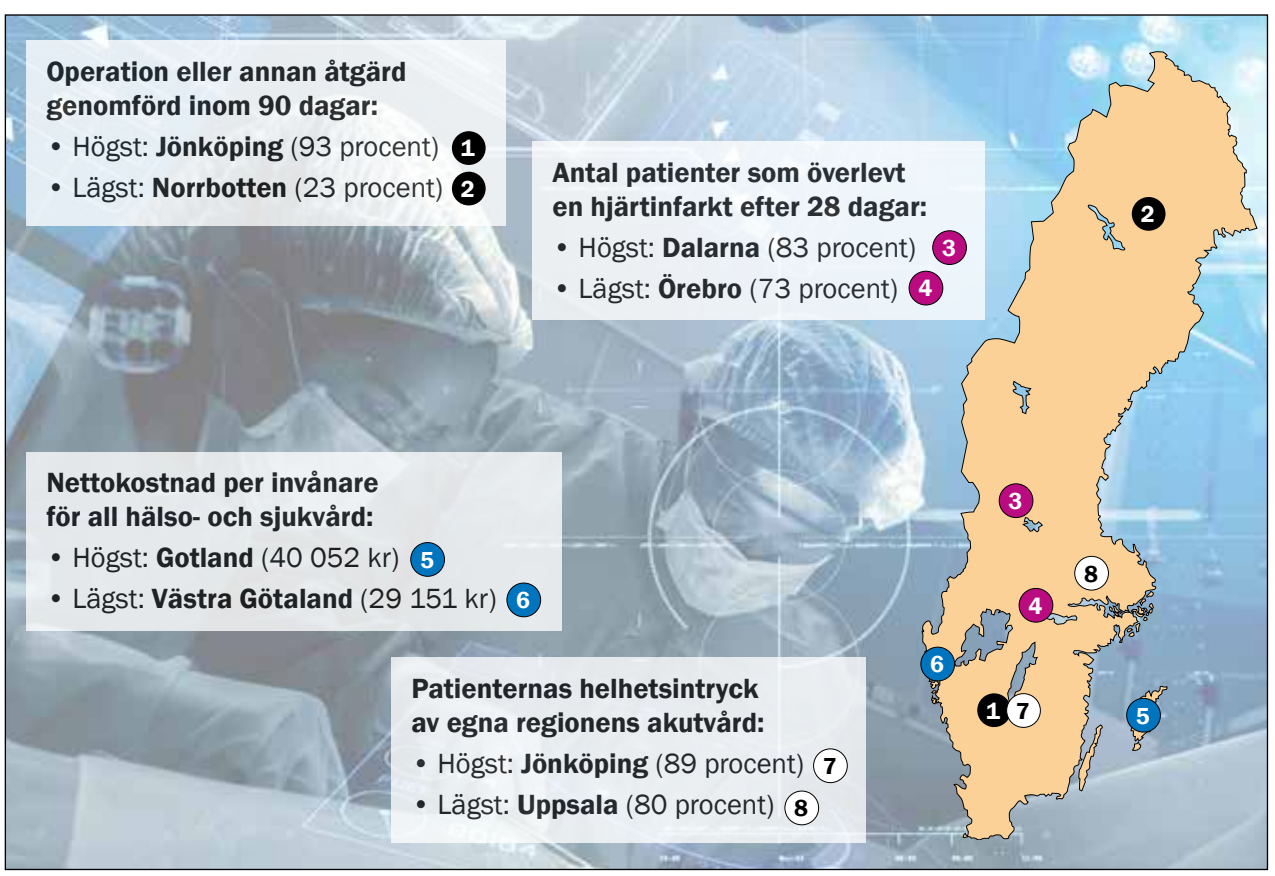

Bakom varje siffra finns en patient. *Din röst i höstens regionval är en del av berättelsen om hur vården ska se ut där du bor. Grafiken bygger på öppna redovisningar och ger en bild av hur satsningar på vård och omsorg skiljer sig, hur snabbt patienter tas om hand och hur resultaten av vissa behandlingar skiljer sig åt mellan olika delar av landet.*

Myt eller inte – hur är det egentligen?

”Svensk sjukvård är ineffektiv och sämre än i andra länder.”

Fakta: Nej, det stämmer inte helt. När det gäller forskning och många behandlingar är vi faktiskt i toppklass internationellt. **Men:** vårdköerna är långa och du får ofta träffa olika läkare varje gång.

Värt att veta om svensk sjukvård:

Vården och omsorgen (som kommunerna sköter) slukar tillsammans ungefär 30 procent av alla pengar i den svenska ekonomin.

SOM-institutet i Göteborg har i årtionden frågat svenskarna vad de tycker. Vårdpersonalen får nästan alltid höga betyg, vården i stort lite lägre.

Men styrning och ledning då? Där tycker de flesta att det fungerar dåligt snarare än bra och effektivt.

Upp till dig – så kan du själv påverka:

- **Kolla upp** vad vårdgarantin innebär – det ger dig rättigheter enligt lag.
- **Gå in på ”Vården i siffror”** på nätet och jämför hur din region ligger till mot andra.
- **Välj ett parti** med förslag om vården som matchar dina egna önskemål, förväntningar och erfarenheter.

Statistiken visar att din bostadsort avgör vilket stöd du kommer att få

Bor du i Norrbotten är risken stor att du får vänta långt över vårdgarantin på medicinsk behandling. I Jönköping är läget det motsatta: nästan alla får hjälp inom de 90 dagarna.

Hur vården fungerar och upplevs mäts i stora kartläggningar, ända ner på din lokala vårdcentral eller sjukhus.

Det som framträder är en tydlig bild: skillnaderna mellan regioner är stora. På ett enkelt sätt: ju längre norrut du bor, desto tuffare kan det bli.

Mer eller mindre pengar

Satsningarna varierar också. I lilla Gotland går 40 000 kronor per person och år till vården. I Västra Götaland landar det på nästan 11 000 mindre. Rikssnittet? Drygt 31 000 kronor.

Väntetiderna berättar sin egen historia. De tre Småländsregionerna leder vägen, med Jönköping i topp. Där får över 90 procent träffa primärvården inom tre dagar, specialist inom 90 och operation eller behandling strax efter. Det ger en trygghet som känns.

I norr är vägen längre, och här har datakrångel ställt till det ytterligare det senaste året. Men även borträknat teknikproblem hamnar Norrlands regioner, särskilt Norrbotten, långt efter snittet på alla punkter som grafiken ovan visar. Detta påverkar givetvis vardagen.

Ljuspunkten är att vårdkvaliteten är både hög och jämn över landet när vård väl ges. Återstår gör alltså främst att uppfylla politiska löften om kortare köer och högre tillgänglighet.

Hur ska det bli för mig..? *Tiotusentals svenskar beger sig varje dag till ett sjukhus för att få vård. Men såväl förväntningar som resultat ser olika ut över landet.*

Viktigaste frågan – men ansvariga går under radarn

Ledningen i vården och styrningen från regionerna får mycket låga betyg i olika undersökningar. Det beror på flera problem som hänger ihop.

För det första klarar vården ofta inte de mål som finns: vård i primärvården inom tre dagar och tid hos specialist inom 90 dagar. Köerna blir på många håll så långa att sjukdomar förvärras. I värsta fallen dör patienter i kön.

Det handlar också om hur regionpolitikerna uppfattas. I flera mätningar är förtroendet för dem tydligt negativt. En förklaring kan vara att regionpolitiken hamnar i skuggan mellan de nära, konkreta kommunfrågorna och den mer synliga rikspolitiken.

Att tänka igenom sin röst i regionvalet blir därför ett sätt att faktiskt ge vårdfrågorna tyngd och liv.

Vad vill riksdagspartierna?

QR-koden öppnar hemsidan i din telefon

Vänsterpartiet
Partiledare **Nooshi Dadgostar**

Socialdemokraterna
Partiledare **Magdalena Andersson**

Miljöpartiet
Språkrör **Amanda Lind** **Daniel Helldén**

Centerpartiet
Partiledare **Elisabeth Thand Ringqvist**

Liberalerna
Partiledare **Simona Mohamsson**

Kristdemokraterna
Partiledare **Ebba Busch**

Moderaterna
Partiledare **Ulf Kristersson**

Sverigedemokraterna
Partiledare **Jimmie Åkesson**